

Pinguicula: tuňnice

Přátelství-spávek přátel Radek Kastner
[01.05.2008]
Aktualizováno [01.05.2008]

O: Pinguicula je rodem nejvíce nemasověravých vypadajících, přesto však masověravých rostlin.

Základním architektonickým tvarem většiny druhů tohoto rodu je malá, u země se kráčící sukulentních (hlavně u mexických druhů, pozn. přátel.) listů. Povrch listů je často lesklý, perlový, zářivě bílý. Květy, často nápadně krásné, květné stvolky se vytvářejí ve středě listových rámců a květ je jediný, na dlouhém a křehkém květném stvolu. Jak má být bývá tato malá sladká vůně masověravých?

Jejich záplusk na členovce se stane jasnější, pouze pokud se podíváte z velké blízkosti na listy. Protože tam, přátelích k povrchu listů, je nepočítaně malých, drobných komáříků, mušek a dalších nepatrných členovců. Nejsou pouze příteli k listům, jsou také utopeni ve vlhkých tělech slizu a jsou samozřejmě trženi. Jak hrozně!

P. moranensis: ...smrtící listy...

...ale krásně květy...

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

Detaily jsou hrůzostrašné. Listy někdy vylučují mliž, houbový zápach, možná proto, aby byla přátelík na kořisti. Na povrchu listů se nacházejí dva typy zářivých stopkatů a přátelů. Stopkaty zářivými jsou vždy přátelipraveny polapit kořisti pomocí lepkavých kapiček, které se vytvářejí na jejich konci. Stopkaty zářivými sedí na vrcholku zářivých buněk, které jsou naplněny trživými enzymy. Když jsou tyto podřadné, zářivé buňky vypustí svůj obsah vnitřkem stopkatů zářivých a trživými enzymy tak pokryjí celý povrch kořisti. Toto se neuskutečuje natolik rychle, aby to nějak pomáhalo příteli polapení kořisti, ale v rozdílu to zlepšuje trživými kořisti. Přátelů zářivými uvolňují tekutinu, která je napuštěna trživými enzymy, ve skutečnosti má být tato tekutina z přátelů zářivých pro kořisti daleko více než živá a zářivěravá. Zářivé buňky v přátelů zářivých se neobnovují, jakmile jednou vypustí trživou tekutinu, přítel stanou bývá funkčními.

Použitím tohoto mocného souboru nástrojů dokážou tyto rostliny často polapit i přítelkvi velkou kořisti. V přátelů rodě jsem viděl rostliny, které byly pokryty velkými mouchami (skoro 1 cm dlouhými) nebo tiplicemi (Tipulidae).

Pro většiny druhů neexistují žádné formy pohybu listů. I když listy často formují dýchací pod polapenou kořistí, snad proto, aby vytvořily malou nádrž s tekutinou a napomáhaly tak trávě. A také, zvláště potom u temperátních druhů (druhů měrného pásu, pozn. překl.), se okraje listů svinují směrem vzhůru. Bylo představeno několik teorií, aby byl tento účel vysvětlen a možná dva nejzajímavější a nejpoutavější jsou, že listy mohou být stočené vzhůru kvůli tomu, aby uchránily chycenou kořist před ukradením loupeživými mravenci, nebo proto že tak dochází k vytvoření trubicovité struktury podél okraje listů, takže se pomocí kapilárního tlaku rozšiřuje na živiny bohaté živiny z kořisti na většiny listovou plochu, zvyká se tak absorpce živin.

P. longifolia; *P. macroceras*; *P. colimensis*

Foto *Galleria Carnivora* © Barry Rice

Vzhledem k tomu, že jsou jejich pasti dosti obecně svá vzhledem a funkčnost, druhy rodu *Pinguicula* se vystavují nebezpečí, že polapí vlastní opylovače, což by nemělo být v jejich nejlepší zájmu. A tak rostliny vytvářejí extraktní atraktivní květy, aby přilákaly určité druhy hmyzu (a kolibábků) kvůli opylování, zatímco ostatní druhy jsou zvěny, aby se místo toho odvěřily usednout na listy a staly se kořistí.

Vzhledem k jejich poněkud slizkým listům, bylo dříve Linnéem rostlinám jméno *Pinguicula*, které se dříve přeložilo jako malého tuňáka/klužáka (česky prostě tuňák, pozn. překl.). Šplhá, a irovně náhodou jsem měl podobnou přezdívku na základce. Nejfrekventovanější používaná anglická jména pro tyto rostliny je "butterwort" (česky tuňák, viz i v článku, pozn. překl.), i když âžaficionados (milovníci, pozn. překl.) tohoto rodu je afektovaně nazývají "pings." (Tohle je jméno, které byste měli používat, pokud chcete být cool, asi tak, jako byste prostě tyto rostliny přestovali už miliony let).

Jak jsem ji popsal jinde v tomto FAQ, existuje několik zajímavých etnobotanických využití některých druhů rodu *Pinguicula* Evropy, obzvláště jeden mající souvislost se srážením mláka. Existují také možnosti magického využití pro tuňák, který jsem nikdy nevyzkoušel, stejně jako jsem nikdy neměl vnučnat o tom, jak by měla vypadat moje budoucí žena (zvláště potom jsem neměl nikdy takový vnučnat a odhalen, který by mohla přeměnit mou ženu).

P. emarginata; *P. reticulata*; *P. esseriana*

Foto *Galleria Carnivora* © Barry Rice

Centrem druhové rozmanitosti rodu *Pinguicula* jsou

Mexiko, Kuba, jihovýchodní USA, a severní Evropa. Na následujícím souboru stránek popíšu hlavní skupiny druhů, za použití systému, kterým jsem sleduje regiony a které klade důraz na podrody tak, jak je jim v současnosti rozuměno. Poté co popíšu některé z druhů, ukončím tuto sekci postavám a problematikou ochrany.

Page

citations: Alm, T. 2005; Casper, J. 1966; Legendre, L. 2000; Rice, B. 2006a; Schlauer, J. 2002; Studnicka, M. 2001.

Revised: June 2007

©Barry Rice, 2005

T: Radek Kastner